

T.C
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ

İLK YARDIM DERS BİLGİ KİTAPÇIĞI

DERSTEN SORUMLU ÖĞRETİM ELEMANI

Doç. Dr. Şenay ARLI
Dr. Öğr. Üyesi Özge İŞERİ

SAMSUN
2023

İÇİNDEKİLER

1. .ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ MİSYON, VİZYON VE DEĞERLERİ.....	3
2. .İLK YARDIM DERSİ.....	
2.1. Dersin Tanımı ve Amacı.....	4
2.2. Dersin Genel Hedefleri.....	5
2.3. Dersin Programdaki Yeri.....	5
2.4. Dersin Aktif Öğretim Yöntem ve Teknikleri.....	5
2.5. Dersin Değerlendirmesi.....	5
3. HAFTALIK DERS İÇERİĞİ.....	7
3.1. İlk yardım Dersi Haftalık Ders İçeriği.....	7
4. KAYNAK LİSTESİ.....	10
5. KANITLAR.....	10

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ 2023–2024 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI

1. ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ MİSYON, VİZYON VE DEĞERLERİ

Misyonumuz; Birey, aile ve toplumun sağlık ve hastalık deneyimini insancıl bir şekilde yönetebilen, değişen sağlık ortamında küresel toplumun ihtiyaçlarına kanıta dayalı uygulama ile cevap veren, mesleğine bağlı, duyarlı ve dinamik hemşire liderler yetiştirmektir.

Vizyonumuz; Birey, aile ve toplumun sağlığını geliştirmek üzere ulusal ve uluslararası düzeyde hemşirelik disiplinine yön verecek yenilikçi ve profesyonel hemşireler yetiştiren lider bir bölüm olmaktır.

Hemşirelik Bölümü Amaçları;

1. Ulusal/ uluslararası sağlığı ilgilendiren kuruluşlarda (hastane, okul, fabrika vb.) ya da akademik alanda istihdam edilir.
2. Sürekli yenilenme ve gelişme bilinciyle akademik ve kişisel gelişimine devam eder.
3. Hemşirelik etik ve uygulama standartlarına uygun, bütüncül ve insancıl bakım verir.

Hemşirelik Bölümü Program Çıktıları;

1. Hemşirelik ve diğer disiplinlerdeki kanıta dayalı kuramsal bilgiye ulaşarak hemşirelik eğitim, uygulama, araştırma ve/veya yönetiminde kullanır.
2. Sağlığın geliştirilmesi, sürdürülmesi ve iyileştirilmesi amacıyla bireylere, ailelere, gruplara ve topluma güvenli, yetkin, şefkatli, etik, bütüncül, çevreye ve kültüre duyarlı hemşirelik bakımı sağlar.
3. Bireyselleştirilmiş, güvenli, kaliteli hemşirelik bakımına liderlik eder.
4. Hemşirelik eğitim, yönetim, uygulama ve/veya araştırmasında, disiplin içi/disiplinler arası etkili iletişim ve iş birliği becerilerini kullanır.
5. Araştırma temelli ve kanıta dayalı çalışmalar ile hemşirelik disiplininin gelişimine bireysel katkı sağlar.
6. Kişisel ve mesleki gelişiminin bir parçası ve gereği olarak, yaşam boyu öğrenme, yaratıcılık ve eleştirel düşünmeyi benimser ve sürdürür.
7. Sağlık politikaları, düzenlemeleri ve mevzuatla ilgili olarak hemşirelik rollerine ilişkin temel bir anlayış ve tutum geliştirir.
8. En az bir yabancı dili kullanarak hemşirelik ve sağlık alanındaki gelişmeleri izler ve paylaşır.
9. Güvenli ve kaliteli hemşirelik uygulamalarını destekleyen yenilikçi bilişim ve/veya bakım teknolojilerini kullanır.

Değerlerimiz; Hemşirelik bölümü olarak kaliteli sağlık bakım hizmetlerine erişimin bir ayrıcalık değil sosyal bir hak olduğuna inanıyor ve bunu en temel değer olarak kabul ediyoruz. Bunun yanı sıra Atatürk ilke ve inkılaplarını ve aşağıdaki değerleri Temel Değerlerimiz olarak sunuyoruz:

1. Bakım: Bakım hemşirelik uygulamasının özüdür. Bireyin eşsizliği temelinde insanlara merhametli, vicdanlı, bütüncül, şeffaf, alturistik ve katılımcı bir yaklaşımla bakım vermeye kararlıyız.

2. Duyarlılık: Kültür, çevre, birey, toplum, toplumsal cinsiyet eşitliği ve hakkaniyet temelinde insanların bakım çağrılarını duymaya, etik ve saygınlık standartlarına dayalı olarak bu çağrıya yanıt vermeye kararlıyız.

3. Etik: Hemşirelik eğitimi, uygulaması ve araştırmasında evrensel ve bilimsel etiğe uygun, insana ve değerlerine saygılı, adil, dürüst ve hakkaniyetli olmaya kararlıyız.

4. Profesyonellik: Sosyal adalet ve eşitliğin sağlık hizmetlerine entegrasyonuna, düşünce özgürlüğüne, örgütlenme bilincine dayanan, özgüvenli, iletişim becerileri gelişmiş lider, entelektüel hemşireler olmaya kararlıyız.

5. Bilimsellik/Yenilikçilik: Bir uygulama mesleği ve bir akademik disiplin olarak hemşirelikte, kanıta dayalı bakımı uygulamak için yeni bilgileri keşfetmeye, yaymaya ve hemşirelik bilimini geliştirmeye kararlıyız.

6. Katılımcılık/paydaş odaklılık: Hemşirelik öğrencilerinin tüm potansiyellerini geliştirmek üzere katılımcı, etkileşimli eğitim ve öğretim anlayışını geliştirmeye ve sürdürmeye kararlıyız.

2. İLK YARDIM DERSİ

2.1. Dersin Tanımı ve Amacı

İlk yardımın tanımını, amaçlarını ve önemini, ilk yardım gerektiren durumları, ilk yardımın temel ilkelerini, ilk yardımcının özelliklerini, sağlıkla ilgili verileri ve ilk yardım hizmetlerinde kullanmalarını, ilk yardım müdahalesi ile birlikte meslek etiği ve ahlâk esaslarını kavramalarını, bütün ilk yardım uygulamalarında objektif davranma alışkanlığı kazanmalarını ve ilk yardım çantasında bulunması gereken malzemeleri öğrenmelerini sağlamaktır.

2.2. Dersin Genel Hedefleri

Bu derste öğrencinin;

- İlk yardımı tanımlaması,

- Temel ilkyardım ilkelerini bilmesi,
- Kazazedeyi/yaralıyı CAB yönünden değerlendirebilmesi,

Yaralanma türüne göre ilkyardım mühadalesine karar verebilmesi hedeflenmektedir.

2.3. Dersin Programdaki Yeri

Bu ders Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü üçüncü sınıf güz döneminde yer almaktadır. 2 ECTS kredilik teorik bir derstir.

2.4. Dersin Aktif Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Dersin işlenişinde; power point sunum, soru-cevap ile interaktif tartışma yöntemleri ve beyin fırtınası ve ilkyardım uygulamalarına yönelik video, animasyon vb. materyaller kullanılır. Öğrencinin ders kaynağından ilgili konuya hazırlanması, konunun öğrenilmesine yönelik hazır oluşun sağlanması açısından önemlidir.

2.5. Dersin Değerlendirmesi

Ders değerlendirmesini **bir ara sınav ve bir final sınavı notu** oluşturmaktadır. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Öğretim Sınav Yönetmeliğine göre teorik derslerin % 30' undan fazlasına devam etmeyen öğrenci final sınavına alınmamaktadır.

Öğretim Elemanları İletişim ve mail adresleri	Doç. Dr. Şenay ARLI - Dr.Öğr.Üyesi Özge İŞERİ senay1981@yahoo.com - ozgepekiniseri@gmail.com

3. HAFTALIK DERS İÇERİĞİ

3.1. İLK YARDIM DERSİ HAFTALIK DERS İÇERİĞİ

TARİH	ÖĞRETİM ELEMANI	KONU	ÖN HAZIRLIK/KAYNAKÇA
1.Hafta	Doç. Dr. Şenay ARLI Dr.Öğr.Üyesi Özge İŞERİ	İlk yardımın önemi, tarihçesi, hasta değerlendirmesi, İlk yardımda iletişimin önemi, Triyaj	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
2.Hafta	Doç. Dr. Şenay ARLI Dr.Öğr.Üyesi Özge İŞERİ	Kardiopulmoner Arrest Resusitasyon	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
3.Hafta	Doç. Dr. Şenay ARLI Dr.Öğr.Üyesi Özge İŞERİ	Hava Yolu Tıkanmaları ve Suda Boğulmalar,	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
4.Hafta	Doç. Dr. Şenay ARLI Dr.Öğr.Üyesi Özge İŞERİ	Kanamalarda ve Şokta ilk yardım	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
5.Hafta	Doç. Dr. Şenay ARLI Dr.Öğr.Üyesi Özge İŞERİ	Pansuman ve Sargılar Göz, kulak ve buruna yabancı cisim kaçmasında ilkyardım	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018TA, Karadağ A. Hemşirelik Esasları Hemşirelik Bilim ve Sanatı. Akademi Basın, İstanbul, 2012.

6. Hafta	Doç. Dr. Şenay ARLI Dr.Öğr.Üyesi Özge İŞERİ	Kafa Travmaları, Omurga Yaralanmaları	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
7.Hafta	Doç. Dr. Şenay ARLI Dr.Öğr.Üyesi Özge İŞERİ	Yaralanmalar	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
8. Hafta	Doç. Dr. Şenay ARLI Dr.Öğr.Üyesi Özge İŞERİ	Kırık, Çıkık ve Burkulmalar	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
9. Hafta		ARA SINAV	
10. Hafta	Doç. Dr. Şenay ARLI Dr.Öğr.Üyesi Özge İŞERİ	Isırma ve sokmalar	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
11. Hafta	Doç. Dr. Şenay ARLI Dr.Öğr.Üyesi Özge İŞERİ	Zehirlenmeler	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
12.Hafta	Doç. Dr. Şenay ARLI Dr.Öğr.Üyesi Özge İŞERİ	Yanıklar, Sıcak ve Soğuğa Maruz Kalma	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018

13. Hafta	Doç. Dr. Şenay ARLI Dr.Öğr.Üyesi Özge İŞERİ	Bilinç Bozukluklarında İlkyardım	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlkyardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlkyardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018.
14.Hafta	Doç. Dr. Şenay ARLI Dr.Öğr.Üyesi Özge İŞERİ	Yaralı/Kazazede/Hasta Taşıma Teknikleri	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlkyardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlkyardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018

4. DERS KAYNAK LİSTESİ

- 1)Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul
- 2). Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir
- 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018

5. KANITLAR

- Rızalar, S., & Öztürk, E. A. (2015). Acil Çağrı Merkezi 112'ye Başvuran Hasta/Yaralıların Özellikleri ve Sağlık Ekibi Gelinceye Kadar Yapılan İlk Yardım Girişimleri. Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi, 4(3), 131-136.
- Tofil, N. M., Cheng, A., Lin, Y., Davidson, J., Hunt, E. A., Chatfield, J., ... & Kessler, D. (2020). Effect of a cardiopulmonary resuscitation coach on workload during pediatric cardiopulmonary arrest: a multicenter, simulation-based study. Pediatric Critical Care Medicine, 21(5), e274-e281.
- Rich K. (2019). Trendelenburg position in hypovolemic shock: A review.
- J Vasc Nurs. Mar;37(1):71-73. doi: 10.1016/j.jvn.2019.01.002.
- PMID: 30954203
- Franke, A., Bieler, D., Friemert, B., Schwab, R., Kollig, E., & Günsen, C. (2017). The first aid and hospital treatment of gunshot and blast injuries. Deutsches Ärzteblatt International, 114(14), 237.
- Goodwin, N. S., Spinks, A., & Wasiak, J. (2016). The efficacy of hydrogel dressings as a first aid measure for burn wound management in the pre-hospital setting: a systematic review of the literature. International wound journal, 13(4), 519-525.
- Hood, N., & Considine, J. (2015). Spinal immobilisation in pre-hospital and emergency care: A systematic review of the literature. Australasian emergency nursing journal, 18(3), 118-137.
- Franke, A., Bieler, D., Friemert, B., Schwab, R., Kollig, E., & Günsen, C. (2017). The first aid and hospital treatment of gunshot and blast injuries. Deutsches Ärzteblatt International, 114(14), 237.
- Scott Jc. First-aid treatment of sprains and fractures of the limbs. Practitioner. 1961 Jul;187:10-5. PMID: 13749362.
- Chatterjee, C. M., Vasudevan, L. C., Garg, S., & Badad, A. (2016). Bites and stings. Comprehensive Approach to Infections in Dermatology, 448.
- Avau B, Borra V, Vanhove AC, Vandekerckhove P, De Paepe P, De Buck E. First aid interventions by laypeople for acute oral poisoning. Cochrane Database Syst Rev. 2018 Dec 19;12(12):CD013230. doi: 10.1002/14651858.CD013230. PMID: 30565220; PMCID: PMC6438817.
- Bennett, C. V., Maguire, S., Nuttall, D., Lindberg, D. M., Moulton, S., Bajaj, L., ... & Mullen, S. (2019). First aid for children's burns in the US and UK: An urgent call to establish and promote international standards. Burns, 45(2), 440-449.
- De Buck E, Borra V, Carlson JN, Zideman DA, Singletary EM, Djärv T. First aid glucose administration routes for symptomatic hypoglycaemia. Cochrane Database Syst Rev. 2019 Apr 11;4(4):CD013283. doi: 10.1002/14651858.CD013283.pub2. PMID: 30973639; PMCID: PMC6459163.
- Albrecht R, Knapp J, Theiler L, Eder M, Pietsch U. Transport of COVID-19 and other highly contagious patients by helicopter and fixed-wing air ambulance: a narrative review and experience of the Swiss air rescue Rega. Scand J Trauma Resusc Emerg Med. 2020 May 14;28(1):40. doi: 10.1186/s13049-020-00734-9. PMID: 32410706; PMCID: PMC7222521.